

Hwh Energimegling AS
Strandkaaien 18
5013 BERGEN

VÅR REFERANSE
21/14259

DERES REFERANSE

DATO
20.12.2022

Tilsynsrapport fra tematisyn knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering

1. INNLEDNING

Finanstilsynet har gjennomført et tematisyn i HWh Energimegling AS (heretter omtalt som Foretaket) knyttet til foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv.).

Finanstilsynet varslet i brev datert 4. januar 2022 en temaundersøkelse i alle norske verdipapirforetak som ikke også er bank, og ba om at foretakene i forbindelse med den årlige rapporteringen knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering KRT-1189 vedla foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvvl. § 7), foretakets rutiner (hvv. § 8) og foretakets plan for opplæring av ansatte (jf. hvvl. § 36).

Finanstilsynet varslet i brev datert 15. mars 2022 tematisyn i Foretaket. Foretaket oversendte redegjørelser og dokumentasjon knyttet til tematisynet i brev datert 29. mars, 20. april og 12. mai 2022.

Basert på Foretakets redegjørelser og oversendte dokumentasjon, varslet Finanstilsynet 3. oktober 2022 i foreløpig rapport (Rapporten) om at det vurderte å fatte vedtak om å ilegge Foretaket et overtredelsesgebyr. Foretaket ga sine kommentarer til Rapporten i brev datert 26. oktober 2022 (Tilsvaret).

Finanstilsynet har truffet vedtak om overtredelsesgebyr på 100 000 kroner slik det fremgår av punkt 6.

2. VIRKSOMHETSINNRETTET RISIKOVURDERING OG RUTINER

2.1 Rettslig utgangspunkt

Foretaket har konsesjon til å tilby investeringstjenesten som nevnt i verdipapirhandelloven (vphl.) § 2-1 (1) nr. 1 og nr. 2.

Det følger av hvvl. at rapporteringspliktige, herunder verdipapirforetak, plikter å gjennomføre tiltak for å forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Foretaket skal ha en risikobasert tilnærming, og skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til sin virksomhet, jf. hvvl. §§ 6 og 7.

Det fremgår av hvvl. § 7 (2) at risikovurderingen som minimum skal ta i betraktning a) egen virksomhet, herunder særlig virksomhetens art og omfang, b) virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold, c) type kunder og kundegrupper og d) geografiske forhold. Etter hvvl. § 7 (3) skal foretaket særskilt vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før nye produkter og tjenester tilbys og før ny teknologi tas i bruk. Rapporteringspliktiges risikovurderinger skal tilpasses virksomhetens art og omfang, jf. hvvl. § 7 (4). Risikovurderingene skal dokumenteres, holdes oppdatert og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten, jf. hvvl. § 7 (5).

Foretaket plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av hvitvaskingsloven, jf. hvvl. § 8 (1). Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang, jf. hvvl. § 8 (2).

Finanstilsynet uttaler i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019 som var gjeldende på tilsynstidspunktet) at det forventes at den rapporteringspliktige benytter ressursene der den identifiserte hvitvaskings- og terrorfinansieringsrisiko er størst. Det er ikke anledning til å fravike regelverket hvis risikoen er vurdert som liten, men ressursinnsatsen kan tilpasses risikoen. Rapporteringspliktige må identifisere og forstå risikoen foretaket er eksponert for. Alle rapporteringspliktige må ha en overordnet risikovurdering, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingen skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering tilknyttet egen virksomhet og er utgangspunktet for den rapporteringspliktiges implementering av hvitvaskingsregelverket. Risikovurderingen må dokumenteres og den overordnede risikovurderingen skal fastsettes av foretakets øverste ledelse.

Ytterligere veiledning om gjennomføringen av risikovurderinger fremgår av Finanstilsynets reviderte veileder (rundskriv 4/2022) punkt 2.2. I veilederens punkt 2.3.2 beskrives hva foretakets hvitvaskingsrutiner som et minimum skal omfatte.

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet viste til at Foretaket ikke hadde oversendt noen virksomhetsinnrettet risikovurdering utover et kortfattet punkt i instruksene "Kundekontroll etter hvitvaskingsloven", og Finanstilsynet ba derfor om Foretakets beskrivelse av virksomhetens art og omfang, produkter, tjenester, kundetyper/grupper og geografiske forhold.

Foretaket har opplyst at det kun handler produkter som er notert på det regulerte markedet Nasdaq Nordic Power og at alle kundene til Foretaket blir clearet gjennom Nasdaq Q-Port clearing. For øvrig var det ingen identifisering av risiko forbundet med hvitvasking og terrorfinansiering.

Foretakets rutine "Kundekontroll etter hvitvaskingsloven" var vedtatt/revidert 17. mars 2021, men viste til hvitvaskingsloven (lov 6. mars 2009 nr. 11). Rutinen var således ikke oppdatert med gjeldende hvitvaskingslov (15. oktober 2018). Foruten de åpenbare manglene dette medfører, dekket ikke rutinen det som Finanstilsynets veileder påpeker at et foretak minimum må ha av rutiner for å oppfylle regelverket. Foretaket manglet blant annet rutiner på bruk og håndtering av eventuelle støtteverktøy, håndtering og oppfølging av utkontrakterte oppgaver, opplæring og internkontroll.

Det var Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke hadde utarbeidet en virksomhetsinnrettet risikovurdering og at Foretaket ikke kunne dokumentere en risikobasert tilnærming til hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. §§ 6 og 7. Det var videre Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke hadde sørget for oppdaterte eller tilstrekkelige rutiner, jf. § 8. Forsvarlig risikovurdering av virksomheten er en grunnleggende forutsetning for foretakets arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen er også en forutsetning for hensiktsmessige rutiner.

2.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket er ikke enig med Finanstilsynet i at det ikke er utarbeidet en virksomhetsinnrettet risikovurdering og at Foretaket ikke kan dokumentere en risikobasert tilnærming til hvitvasking og terrorfinansiering.

Foretaket skriver at selv om risikovurderingen som fremkommer av rutinen er kortfattet, betyr det ikke automatisk at den er mangelfull. Foretaket opplyser at Foretaket driver en begrenset meglervirksomhet og ikke håndterer klientmidler. Foretakets produkter er utelukkende produkter som handles og cleares gjennom børs og oppgjørssentral. Foretaket har et enkelt og oversiktlig produkt- og kundesegment bestående av megling av børsstransaksjoner til etablerte aktører. Foretaket anser på bakgrunn av virksomhetens lite risikofylte art og beskjedne omfang tilsier at det er svært lav risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingens omfang og tilhørende tiltak må ses i sammenheng med at det ikke er identifisert noen praktisk mulighet for hvitvasking eller terrorfinansiering gjennom Foretaket.

Foretaket anfører videre at øvrige vilkår i hvvl § 8 er oppfylt siden rutinene er innholdsmessig tilstrekkelig ut fra art og omfang. Foretakets rutiner for hvitvaskingskontroll har blitt oppdatert årlig. Bortsett fra den manglende oppdateringen av lovhenviingen er det ikke identifisert noen endringer i virksomhetsrisikoen som tilsier at det burde vært foretatt materielle endringer i rutinen.

2.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet påpeker at Foretakets vurderinger i Tilsvaret av egen virksomhet nettopp må inngå i dokumentasjonen av Foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering. Den særdeles korte beskrivelsen som Foretaket fremla for Finanstilsynet som sin virksomhetsinnrettede risikovurdering tilfredsstillende ikke lovens krav.

Finanstilsynet vil også poengtere at selv om Foretaket vurderer hvitvaskingsrisikoen i sin virksomhet til å være lav, så må Foretaket gjennomføre kundetiltak (omtalt under punkt 3) basert på en dokumentert tilfredsstillende risikovurdering.

Finanstilsynet påpeker imidlertid at det fortsatt er mangler i Foretakets rutiner. Finanstilsynet viser til at det er mangler knyttet til håndtering og oppfølging av utkontrakterte oppgaver, opplæring og internkontroll. Foretaket har kun vist til en generell rutine som ikke omtaler tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, herunder generell rutine internkontroll "Kontrollfunksjonen (compliance og internkontroll)".

Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket på tilsynstidspunktet ikke hadde dokumentert en tilfredsstillende virksomhetsinnrettet risikovurdering og en risikobasert tilnærming til hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. §§ 6 og 7. Det er videre Finanstilsynets konklusjon at Foretaket ikke har sørget for oppdaterte eller tilstrekkelige rutiner, jf. § 8. Finanstilsynet imøteser Foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering og reviderte rutiner når disse foreligger.

3. KUNDETILTAK

3.1 Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets veileder

Det fremgår av hvvl. § 9 at rapporteringspliktige skal gjennomføre kundetiltak etter hvvl. §§ 10 til 20 og løpende oppfølging etter hvvl. § 24 på grunnlag av en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Risikoen skal vurderes ut fra blant annet kundeforholdets formål, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, transaksjoners størrelse, samt regelmessigheten og varigheten på kundeforholdet. For dette formål kan rapporteringspliktige utarbeide standardiserte risikoprofiler for kundene basert på virksomhetens risikovurdering etter § 7 og kriteriene nevnt i bestemmelsens første ledd. Kundens risikoprofil må holdes oppdatert. Rapporteringspliktige skal kunne påvise at omfanget av utførte tiltak er tilpasset den aktuelle risikoen.

Krav til kundetiltak utført av tredjepart følger av hvvl. § 22. Rapporteringspliktige kan etter skriftlig avtale legge til grunn enkelte kundetiltak, spesifisert i §§ 12-14, utført av enkelte spesifiserte tredjeparter. Adgang til å legge til grunn kundetiltak utført av en tredjepart medfører ikke unntak fra den rapporteringspliktiges plikt til å registrere og lagre opplysninger og dokumenter etter § 30 eller ansvar for at kundetiltak gjennomføres i samsvar med bestemmelser i eller i medhold av hvitvaskingsloven. Foretaket må selv utføre risikoklassifisering og eventuelt innhente ytterligere informasjon for å oppfylle kravet om forsterkede kundetiltak. Rapporteringspliktige skal umiddelbart innhente opplysninger tredjeparten har innhentet i samsvar med §§ 12 til 14, og i avtalen forsikre seg om at tredjeparten uten opphold utleverer opplysninger og kopier av dokumenter brukt for å identifisere og bekrefte kundens, reelle rettighetshaveres og andres identitet.

Det følger av hvvl. § 30 (1) at rapporteringspliktige skal registrere og lagre opplysninger og dokumenter som er innhentet og utarbeidet i forbindelse med tiltak etter §§ 9 til 26, i fem år etter at kundeforholdet ble avsluttet eller transaksjonen ble gjennomført. Det følger videre av hvvl. § 30 (3) at rapporteringspliktige skal ha systemer som muliggjør raske og fullstendige svar på forespørsler fra Økokrim, tilsynsmyndigheten eller andre offentlige myndigheter om vedkommende har eller i løpet av de siste fem år har hatt kundeforhold til konkrete personer og om kundeforholdets art.

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Finanstilsynets har bedt om og gjennomgått foretakets tiltak knyttet til 10 kundeforhold. Gjennomgangen inkluderte dokumentasjon på kundetiltak gjennomført i forbindelse med opprettelse av kundeforholdet og løpende/periodiske kontroller.

Foretaket fremla ikke dokumentasjon på klassifiseringen av noen av de undersøkte kundene. I tillegg manglet det dokumentasjon på legitimasjonskontroll for fem av kundene. Det var heller ingen dokumentasjon på midlenes opprinnelse eller om det var foretatt søk i sanksjonslister.

Finanstilsynet fulgte opp svaret fra foretaket med ytterligere en forespørsel knyttet til de identifiserte manglene rundt risikoklassifisering og kundedokumentasjon. Foretaket skrev i sin tilbakemelding at det kun tilbyr "voicemegling" og opptrer som mellommann i kraftmarkedet. Foretaket har ingen befatning med det finansielle oppgjøret mellom kundene. Dette er det Nasdaq Commodities (Nasdaq) som er ansvarlig for. Foretaket skrev videre at "*Vi blir oppnevnt av kunden ved hjelp av en "Block Broker Appointment Form"* Dette kan imidlertid ikke skje før kundens forhold til Nasdaq Commodities er klarert og alle de formelle søknadskrav er innvilget". Foretaket opplyste videre at Nasdaq utfører søk i sanksjonslister og informerer Foretaket.

Finanstilsynet ba om den manglende dokumentasjonen av legitimasjonskontroll på de fem aktuelle kundene. Foretaket oversendte fire kopier av legitimasjon, men kun én var bekreftet. For en av kundene manglet det fortsatt og Foretaket opplyste at det var under utarbeidelse.

Finanstilsynet skrev i Rapporten at Foretaket synes å ha lagt til grunn at det kan basere seg på identitets- og hvitvaskingskontroll av kunder gjennomført av Nasdaq, men at Finanstilsynet ikke har mottatt Foretakets påkrevde skriftlige avtale med denne tredjeparten eller dokumentasjon på at Foretaket har innhentet de nødvendige kundeopplysningene fra denne tredjeparten.

Finanstilsynet viste til Foretakets rutine "*Kundekontroll etter hvitvaskingsloven*" punkt 1.4 hvor det står at "*både kundekontroll og løpende oppfølging skal være risikobasert*". Videre følger det av rutinen at "*Det er flere momenter som kan inngå i risikovurderingen, men HWh vurderer det slik at risikoen for hvitvasking vil være begrenset ved den type transaksjoner HWh normalt er involvert i. Det vises i denne sammenheng til at HWh ikke håndterer klientmidler og at transaksjonene også "cleares" gjennom oppgjørssentral underlagt tilsyn og hvitvaskingskontroll. Dette medfører ikke at HWh er unntatt hvitvaskingsloven, men først og fremst ved vurdering av omfanget av de tiltak som iverksettes etter disse rutinene. På bakgrunn av risikovurderingen, foretas kundekontrollen og den løpende oppfølgingen enten på en normal, forsterket eller forenklet måte*". Ut fra dokumentasjonen oversendt kunne ikke Finanstilsynet se at Foretakets rutine for kundekontroll ble fulgt.

Foretaket har som en del av kundedokumentasjonen oversendt Foretakets kundeavtale. I punkt 2 under "KYC information" må kunden selv ta stilling til om kunden kvalifiserer til forenklet kundetiltak: "*Do you qualify for simplified customer due diligence measure pursuant to section 10 of the Norwegian Anti Money Laundering regulation? If yes, please specify relevant status here and provide documentation*". Finanstilsynet presiserte at risikoklassifisering av kunder skal gjøres av Foretaket og bygge på generelle vurderinger fra virksomhetens risikovurdering og konkrete forhold knyttet til den enkelte kunde. Kundeavtalen henviste også, på samme måte som Foretakets hvitvaskingsrutine, feilaktig til hvitvaskingsloven fra 2009.

Finanstilsynets foreløpige vurdering var at Foretaket i strid med hvvl. § 22 ikke har lagret dokumentasjon etter hvvl. § 30. Foretaket har dermed ikke dokumentert at det har vurdert kundenes risiko for hvitvasking og terrorfinansiering etter hvvl. § 9 eller at det har gjennomført kundetiltak etter hvvl. §§ 10 til 20. Forsvarlig risikoklassifisering av kundene er en grunnleggende forutsetning for foretakets arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Mangel på dokumentasjon på kundetiltak fremsto også å være i strid med Foretakets egne rutiner.

3.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket opplyser at Foretaket risikovurderer og klassifiserer alle kundene. KYC-erklæringer innhentes rutinemessig ved oppstart av kundeforhold, og Foretaket sjekker at innholdet i erklæringene stemmer med offentlig tilgjengelig informasjon.

Foretaket erkjenner at dokumentasjonen av KYC-erklæringene kunne ha vært bedre, men at ytterligere dokumentasjon ville vært svært knapp og tilnærmet standardisert for samtlige kunder. Foretaket presiserer at manglende dokumentasjon ikke kan sidestilles med at det faktisk ikke er foretatt noen vurdering av kundene.

Foretaket opplyser at det ikke har utkontraktert kundekontrollen til Nasdaq. Det foreligger ingen dokumentasjon eller formell avtale med Nasdaq knyttet til kundekontroll. Foretaket viser til at begge parter har vært innforstått med gjensidig informasjonsutveksling dersom noe blir oppdaget. Foretaket opplyser at denne kontrollen har fungert som ekstra sikkerhet siden Nasdaq basert på sine risikovurderinger foretar kontroller som går utover Foretakets egne.

Videre skriver Foretaket at det ikke er slik at kundene selv velger sin egen klassifisering, og at denne deretter står uprøvd av Foretaket. KYC-skjemaet lar kunden gi uttrykk for sin egen oppfatning, og dette danner grunnlaget for Foretakets videre risikovurderinger av kunden. Foretaket skriver videre at kundens egen oppfatning av klassifiseringen er naturlig nok relevant både for å vurdere kundens informasjon knyttet til hvitvaskingskontroll, og for å ha en hensiktsmessig dialog og prosess med kunden knyttet til dette.

Foretaket mener at det er åpenbart at risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til Foretakets virksomhet må kunne anses som lav, og at vilkårene for forenklede kundetiltak etter hvvl § 16 og hvitvaskingsforskriften §4-6 derfor vil være til stede. Foretaket viser til at Hvitvaskingsforskriften § 4-6 gir eksplisitt hjemmel for å redusere omfanget av kundetiltak ved lav risiko, og det er Foretakets syn at rutinene på denne bakgrunn også må anses som tilstrekkelig.

Foretaket viser til at dokumentasjon på midlenes opprinnelse og dokumentasjon på søk i sanksjonslister ikke er ansett som nødvendig på grunn av risikovurderingen og Nasdaq godkjenning av kundene.

Foretaket erkjenner at de i noen tilfeller ikke har vært gode nok til å dokumentere alle de tiltak og rutiner som Foretaket har mot hvitvasking og terrorfinansiering. Foretaket presiserer at det stor forskjell på mangel på dokumentasjon og på tiltak og mangel på tiltak som sådan. Foretaket skriver videre at rapporten har økt Foretakets bevissthet om dokumentasjon av tiltak, og at Foretaket tar Finanstilsynets kommentarer til etterretning. Foretaket vil fremover sørge for bedre dokumentasjon av tiltakene knyttet til hvitvaskingskontroll, samt gjennomgå Foretakets rutiner for å sørge for at de er oppdaterte og hensiktsmessige og hensyntar Finanstilsynets vurderinger.

3.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet presiserer at selv om Foretaket anser risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering som lav, og at vilkårene for forenklede kundetiltak er oppfylt, plikter Foretaket å dokumentere disse vurderingene og gjennomføre kundetiltak. Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket i strid med hvvl. § 22 ikke har lagret dokumentasjon etter hvvl. § 30. Foretaket har dermed ikke dokumentert at

det har vurdert kundenes risiko for hvitvasking og terrorfinansiering etter hvvl. § 9 eller at det har dokumentasjon på gjennomførte kundetiltak etter hvvl. §§ 10 til 20. Finanstilsynet imøteser Foretakets skriftlige avtale med Nasdaq når denne foreligger.

4. OPPLÆRING

4.1 Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets veileder

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvvl. og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikoeksponering. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet anser det nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

4.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Foretaket har ikke levert noen dokumentasjon på opplæring av ansatte. Opplæring inngår som nevnt over heller ikke som et punkt i Foretakets rutine.

Da det ikke forelå noe dokumentasjon på opplæring var det Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke oppfyller kravet i hvvl. § 36.

4.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket skriver at det må tas i betraktning at de er å anse som en liten virksomhet med oversiktlig organisasjon, hvor det er korte kommunikasjonslinjer mellom de ansatte. Videre skriver Foretaket at det i rutinen "Kontrollfunksjonen (compliance og internkontroll)" fremkommer eksplisitt, at opplæring bør gjennomføres regelmessig, slik at de ansatte er oppdatert på endringer i Foretakets virksomhet og lovendringer.

Foretaket viser til at det i tidligere oversendt dokument "Kundekontroll etter hvitvaskingsloven" punkt 1.2 er fastsatt en plikt for complianceansvarlig til å sørge for at ansatte og andre personer som utfører oppgaver på vegne av Foretaket er kjent med de plikter som foreligger etter hvitvaskingsregelverket og er kjent med Foretakets interne rutiner for håndtering av slike transaksjoner. På bakgrunn av dette mener Foretaket at opplæring av de ansatte inngår som et punkt i eksisterende rutine.

Foretaket erkjenner at opplæring ikke har kommet tydelig til uttrykk i skriftlig dokumentasjon som er tilsendt Finanstilsynet, men det inngår i Foretakets rutiner og Foretaket har gjennomført opplæring. Foretaket opplyser at de vil sørge for bedre formalisering og dokumentasjon av opplæring i fremtiden.

4.4 Finanstilsynets konklusjon

Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket ikke har dokumentert etterlevelse av opplæringsforpliktelsene etter hvvl. § 36. Finanstilsynet tar for øvrig Foretakets redegjørelse og tiltak til etterretning.

5. INTERNKONTROLL

5.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 35 (1) at rapporteringspliktige skal gjennom internkontroll i virksomheten sørge for at hvvl. overholdes.

5.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

I varselet om tematisyn ba Finanstilsynet blant annet om oversikt over gjennomførte compliancekontroller, funn og tiltak relatert til hvitvasking og terrorfinansiering i 2021 og 2022, samt eventuelle internrevisjons- eller andre kontrollrapporter som omhandler foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering i 2021 og 2022. Foretaket har ikke oversendt noe dokumentasjon knyttet til dette.

Det at Foretaket ikke hadde identifisert de omfattende bruddene omtalt i punkt 2, 3 og 4 ovenfor indikerte også at det ikke var gjennomført noe internkontroll på hvitvaskingsområdet.

Finanstilsynets foreløpige vurdering var derfor at Foretaket ikke hadde etterlevd hvvl. § 35.

5.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket skriver at de har en egen rutine for internkontroll. Foretaket viser videre til at meglerne månedlig må fylle ut og signere et "HWh Broker Monthly Audit Form". Den månedlige rapporteringen medfører at Foretaket jevnlig får kontrollrapporter som fanger opp avvik og andre forhold som kan være av betydning for virksomhetens arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering. Compliance utarbeider en månedlig rapport basert på meglernes rapporter. Foretaket opplyser videre at compliance jevnlig rapporterer til styret og dette er fast punkt på styremøtene.

Foretaket er uenig i at det på grunn av Foretakets manglende identifisering av de forhold som Finanstilsynet påpeker, uten videre kan legges til grunn at det ikke er gjennomført internkontroll på hvitvaskingsområdet.

5.4 Finanstilsynets konklusjon

Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket ikke har dokumentert en tilfredsstillende internkontroll knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. § 35. Både mangelfull virksomhetsinnrettet risikovurdering og manglende dokumentasjon på kundetiltak burde vært fanget opp i Foretakets internkontroll.

6. VEDTAK OM OVERTREDELSESGBYR

6.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 49 (1) at dersom rapporteringspliktige eller noen som har handlet på vegne av et rapporteringspliktig foretak, har overtrådt §§ 6 til 8, kapittel 4, §§ 25, 26, 27, 28, 30, 35, 36, 39, 42, forskrift gitt i medhold av disse bestemmelsene eller forskrift gitt i medhold av § 52, kan tilsynsmyndigheten ilegge den rapporteringspliktige overtredelsesgebyr.

Det følger av hvvl. § 50 at det ved vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr etter § 49, blant annet skal tas hensyn til

- a) overtredelsens grovhet og varighet
- b) overtrederens grad av skyld
- c) overtrederens økonomiske evne
- d) den rapporteringspliktiges risikovurderinger etter § 7 og rutiner etter § 8
- e) fordeler som er oppnådd eller kunne ha vært oppnådd ved overtredelsen
- f) om tredjeparter er påført tap
- g) graden av samarbeid med myndighetene
- h) eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsloven eller forskrifter med hjemmel i loven.

De samme momentene skal hensyntas ved utmålingen av overtredelsesgebyr.

På bakgrunn av rettspraksis legger Finanstilsynet til grunn at det ved ileggelse av overtredelsesgebyr overfor foretak stilles krav om at den eller de som har opptrådt på vegne av foretaket, har utvist alminnelig uaktsomhet. Skyldkravet kan oppfylles ved anonyme og kumulative feil.

6.2 Finanstilsynets konklusjoner

Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket har overtrådt hvvl. §§ 6, 7, 8, deler av kapittel 4 samt §§ 30, 35 og 36. Overtredelsene gjelder forpliktelser hvor overtredelsesgebyr kan ilegges, jf. § 49. God etterlevelse fra rapporteringspliktiges side er viktig i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering. Det legges i forarbeidene til hvitvaskingsloven til grunn at det er viktig for tilliten til hvitvaskingsregelverket og de rapporteringspliktige som skal gjennomføre det, at brudd på regelverket oppdages og sanksjoneres. Bruk av overtredelsesgebyr vil også ha en viktig allmennpreventiv virkning ved at manglende innrettelse etter regelverket gis økonomiske konsekvenser som motvirker at foretakene oppnår økonomiske fordeler på lovovertrødelser.

Bestemmelsene om både risikovurdering og rutiner er grunnleggende for å etterleve hensynet bak hvitvaskingsregelverket om å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Det er i

forarbeidene fremhevet at det anses særlig alvorlig med overtredelser av bestemmelsene om risikovurdering og arbeidsrutiner eller større svakheter i etterlevelsen av disse bestemmelsene. Tilsvarende legges det i forarbeidene til grunn at foretakets etablering av rutiner for egen virksomhet, samt opplæring og kontroll av ansatte som er involvert i arbeidet med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, er grunnleggende forutsetninger for at arbeidet innrettes effektivt og på en tilstrekkelig måte.

Hvvl. § 50 lister som nevnt opp en rekke momenter som skal hensyntas ved vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr og ved en eventuell utmåling. Listen over vurderingsmomenter er ikke uttømmende, og hvert moment angitt i § 50 vil ikke nødvendigvis måtte tillegges vekt. Det skal dermed gjøres en konkret vurdering.

Som det fremkommer i punkt 2 ovenfor, er det Finanstilsynets konklusjon at Foretaket ikke hadde dokumentert en tilfredsstillende risikovurdering og en risikobasert tilnærming etter hvvl. §§ 6 og 7, Det er også Finanstilsynets konklusjon av Foretaket ikke etterlever hvvl. § 8 ved ikke å ha sørget for oppdaterte eller tilstrekkelige rutiner. Finanstilsynets har videre avdekket betydelige svakheter ved Foretakets etterlevelse av rutiner og regelverk i stikkprøvekontrollen, jf. punkt 3 ovenfor. Det er også avdekket manglende dokumentasjon på gjennomføring av de grunnleggende kundetiltakene og vurdering av risiko. Finanstilsynet har i punkt 4 og 5 også konkludert med svikt knyttet til opplæring og internkontroll, jf. hvvl. §§ 36 og 35.

Finanstilsynet presiserer at selv om Foretaket vurderer hvitvaskingsrisikoen i sin virksomhet til å være lav, så må Foretaket dokumentere etterlevelse av hvitvaskingsloven.

Samlet sett anser Finanstilsynet Foretakets overtredelser knyttet til risikovurdering, rutiner, kundetiltak, opplæring og internkontroll å være alvorlige. Overtredelsene har pågått over tid og på områder som er grunnleggende for Foretakets samlede etterlevelse.

Når det gjelder grad av skyld, bemerker Finanstilsynet at det må forventes at foretak som yter investeringstjenester, setter seg inn i regelverket som virksomheten er underlagt, og at arbeidet med etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket gis nødvendig oppmerksomhet og tilførsel av ressurser. Finanstilsynet har over tid påpekt viktigheten av rapporteringspliktiges innsats på anti-hvitvaskingsområdet, og at rapporteringspliktige gir feltet tilstrekkelig prioritet. Finanstilsynets foreløpige vurdering er at overtredelsene skyldes uaktsomhet, og at brudd kunne vært unngått dersom Foretaket hadde viet etterlevelsen av dette regelverket tilstrekkelig oppmerksomhet.

På grunnlag av de alvorlige lovbruddene som er avdekket, og med henvisning til praksis på området, er det Finanstilsynets konklusjon at Foretaket bør ilegges et overtredelsesgebyr. Finanstilsynet har vurdert overtredelsenes art og omfang samt Foretakets skyld, og at Foretaket antas å ha hatt besparelser i form av lavere kostnader til regelverksetterlevelse. Tatt i betraktning Foretakets omsetning fra siste godkjente årsregnskap, mener Finanstilsynet at overtredelsesgebyret skal settes til 100 000 kroner.

6.3 Vedtak

Under henvisning til lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 16 fatter Finanstilsynet herved vedtak om å ilegge HWh Energimegling AS et overtredelsesgebyr på 100 000 kroner for overtredelse av §§ 6, 7, 8, vesentlige deler av kapittel 4 samt §§ 30, 35 og 36 i lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Hjemmelen er hvitvaskingsloven § 49, jf. § 50.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningsloven §§ 18 og 19, om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

Overtredelsesgebyrer innkreves av Statens innkrevingsentral. I tilfeller der vedtaket ikke påklages, vil Statens innkrevingsentral sende krav om betaling umiddelbart etter klagefristens utløp. I tilfeller der vedtaket påklages, sendes kravet etter at klagen er avgjort av Finansdepartementet. Statens innkrevingsentralers frist for betaling er 3 uker etter faktura er sendt.

For Finanstilsynet

Geir Holen
underdirektør

Roy Halvorsen
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.